

Югозападен университет „Неофит Рилски“

СТАНОВИЩЕ

От Проф. д-р Любомир Петров Гърбев

Преподавател в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“
София

Член на Научно жури в по конкурс във връзка със защитата на дисертационен труд за присъждане на научно звание „Доктор на науките“ на проф. д-р Мирослава Стефанова Кортенска в област на Висше образование 8. Изкуство, Професионално направление 8.4 Театрално и филмово изкуство. Тема :

„Яворов и театърът. Драматургия, критика, театрална дейност“

Предложения ми за становище труд /книга – Издателство “Захари Стоянов“ – София – 2016г./ е с обем общо 318 страници – Предговор, Първа глава: „Яворов - траектория на българското, знак на модерността, емблема на културното мисионерство“. Втора глава: „Яворов в Народния театър /5 август 1908 г- 30 януари 1914 г./“, Трета глава: „Театралната критика на Яворов“, Четвърта глава: Театрален летопис на Яворов.

Кандидатката проф. д-р Мирослава Стефанова Кортенска не е непознато лице сред театралните среди - преди всичко с „острото“ си публицистично перо, но и с аналитичните и дълбоко проникващи в същината на проблемите позиции и отношение към театралното обучение и практика. Списъкът с публикации приложен в автореферата е респектиращ по брой и проблематика, така че ще се въздържа от цитиране – за справка - <https://ais.swu.bg/profile/kortenska>.

Признат е и приноса и в изследването и популяризирането на драматургичното творчеството на Пейо Яворов и ролята на кръга „Мисъл“ в културното време и пространство на България. Така че темата на научния труд се оказва логично продължение и авторово отношение хронологично-исторически изследващо за първи път в театралната книжнина един преломен етап от развитието на театъра в България – „мисионерското“

присъствие на великия поет в театъра и публицистиката му в печата. Все неща дочути или споделени в лекциите на театралните теоретици като проф. Пеньо Русев и Надежда Тихова, за митологизираните с времето „яворови бележки“ с допуснати лапсуси по време на спектакли лепени пред гримьорните на актьорите и подчертани от проф. Любомир Тенев в позицията му относно ролята и мястото на драматурзите поети сред поетичния синкретизъм на театъра и задачите им по опазването на „изящната словесност“ на актьорите и ролите им в културния афиш на нацията ни. Но повтарям, за първи път приложени с документална прецизност и точност и съпътствани с авторови оценки и позиция очертаващи Яворов като ярък културен ориентир за времето след Освобождението, но и един от посланиците на тогавашната модерна култура у нас – научно-приложимостта на подобна позиция струва ми се не буди никакво съмнение, както у мен, така и у читателите.

Любопитно лично за мен се оказва също така актуалната и до днес позиция на Яворов и кръга „Мисъл“, ярко подчертана от авторката, под която ми се ще и други театрали да се подпишат – „Изкуството и творците трябва да поемат върху себе си обществената отговорност за художественото лице на театралната сцена, те трябва да дават тон за вкуса в зрителната зала или накратко, не публиката да диктува проявите на сцената, а сцената да формира своята публика“ /89 стр./ И почти пророчески за тогава, но и за идните години до днес звучат Яворовите сарказъм, но и състрадание към творческите „постижения“ на актьорите . „ г-н Киркова, Огнянова, Попова и г-жа В. Игнатиева, които не биха последни на сцената и в по-културни среди, които бяха нещастни да играят главните роли в „Йезуитът“, не могат да не почувстват за себе си погребалния дъх на поднесените им цветя.“ /101 стр./

Откритите от М. Кортенска нови и непознати да сега източници, неин съществен научен и практичен принос, периодизация им и анализите на наследството на П. Яворов водят и до нови теоретични измерения на българския театрален модернизъм. Това, както тя подчертава многократно, съчетано с мисионерство като лично призвание, изгражда не само българската идентичност, формирана след Освобождението, но и нейното единение като народ запътил се към културата и изкуството на Европа.

Според оригиналната периодизация на авторката - 1908-14 г. бележи четвърти период в наследството П. К. Яворов, свързан главно с

драматургията и театъра. Важен е и интердисциплинарния подход, който тя предприема, като база за теоретичните обобщения относно културно-историческото наследство на поета и драматурга - характера на мисионерството и новаторството в културните процеси на 20-ти век, в България. *„По този начин /обобщава авторката в заключението си/ той участва в промени, в сблъсъци с предразсъдъци и порядки, превръща се в творец-новатор, емблема на времето. Неговият театрален летопис показва в детайли, че той е личност с високи цели в обществена полза и не жали талант и сили да участва в обновата на първата ни сцена, да бъде творец- лидер в едно колективно усилие, което променя културата и публиката, в България, в началото 20-ти век.*

В заключение искам да изразя своята положителна –ДА - оценка на предложението ми за становище труд **„Яворов и театърът. Драматургия, критика, театрална дейност“** - отговарящ на всички изисквания за научно-приложна стойност. Препоръчам на уважаемото научно жури по конкурса във връзка със защитата на дисертационен труд за присъждане на научно звание **„Доктор на науките“** кандидатурата на автора и проф. д-р Мирослава Стефанова Кортенска.

Проф. Д-р Любомир Гърбев Член на журито:

30 – 9 – 2019г.

(Подпис)

Southwestern University "Neofit Rilski"
STATEMENT

By Lyubomir Petrov Garbev, PhD,
Professor at the National Academy of
Theatre and Film Arts "Kr. Sarafov Sofia

Member of the Scientific Jury in a competition for the dissertation defense
for the award of the scientific title Doctor of Science to Prof. Dr. Miroslava
Stefanova Kortenska in the field of Higher Education 8. Arts, Professional Field
8.4 Theatre and Film Arts. Theme:

"Yavorov and the Theatre. Playwriting, Criticism, Theatre Activity "

The proposed for Statement Work / Book – *Zahari Stoyanov* Publishing
House – Sofia - 2016 / has a total volume of 318 pages – Foreword, Chapter
One: "Yavorov – the trajectory of the Bulgarian, a sign of modernity, an emblem
of cultural missionary". Chapter Two: Yavorov at the National Theatre / August
5, 1908 – January 30, 1914 /, Chapter Three: Theatrical Critique of Yavorov,
Chapter Four: Theatre Chronicle of Yavorov.

The candidate, Prof. Dr. Miroslava Stefanova Kortenska, is not a stranger
among the theatrical circles – above all with her "sharp" journalistic pen, but
also with her analytical and deeply penetrating positions and attitudes towards
theatrical training and practice. The list of publications enclosed in the abstract
is respectable in number and issue, so it will refrain from citing – for reference –
<https://ais.swu.bg/profile/kortenska>.

Her contribution to the exploration and promotion of the playwright's
creative work of Peyo Yavorov and the role of the Circle *Misal* in Bulgaria's
cultural time and space is also well-known. So the topic of scientific work is a
logical continuation and author's attitude to chronologically and historically
exploring for the first time in theatrical literature a turning point in the
development of the theatre in Bulgaria – the "missionary" presence of the great
poet in the theatre and his publications in the periodical issues. These are things
heard by the author, that are said and shared in the lectures of theatre theorists
such as Prof. Penyo Rusev and Nadezhda Tikhova, about the mythologized
"Yavorov's notes" with the admitted lapsuses during performances glued in
front of the makeup rooms of the artists, which was often emphasized by Prof.
Lubomir Tenev. The professor had special position towards the role and place of
playwrights in the poetic syncretism of theatre and their tasks in safeguarding
the "exquisite speech" of the actors and their roles in the cultural billboard of our
nation. But I repeat, these are first applied with documentary precision and
accuracy, and accompanied by author's assessments and position outlining
Yavorov as a bright cultural landmark for the post-Liberation period, but also
one of the ambassadors of the modern culture in our country at that time – the
scientific applicability of this position is out of doubt, both for me and the
readers.

Curiously personally for me was also the position of Yavorov and the circle *Misal*, which was clearly emphasized by the author, under which other theatre specialists would sign – "Art and creators must take on social responsibility for the artistic face of the theatrical stage, they must set the tone for the taste on the stage, or in short, not for the audience to dictate the manifestations of the stage, but for the stage to form its audience." / 89 p./ And Yavorov's sarcasm and compassion for the actors' creative "achievements" sound prophetic "Mr. Kirkov, Ognyanov, Popov and Mrs. V. Ignatieva, who would not be the last on stage and in more cultural backgrounds, who were unhappy to play the lead roles in "The Jesuit", cannot help but feel for themselves the funeral breath of their flowers." / 101 pp. /

New and unknown sources discovered by M. Kortenska, her significant scientific and practical contribution, their periodization and analyzes of P. Yavorov's legacy also lead to new theoretical dimensions of Bulgarian theatrical modernism. This, as she emphasizes on numerous occasions, combined with missionary as a personal vocation, builds not only the Bulgarian identity formed after the Liberation, but also its unity as a people headed towards the culture and art of Europe.

According to the original periodization of the author – 1908-14 marks the fourth period in the heritage of PK Yavorov, mainly related to dramaturgy and theatre. Also important is the interdisciplinary approach it takes as a basis for theoretical summaries of the cultural and historical heritage of the poet and playwright – the nature of missionary and innovation in 20th century cultural processes in Bulgaria. "In this way / summarizes the author in her conclusion / he participates in changes, in clashes with prejudices and orders, becomes a creator-innovator, an emblem of time. His theatrical chronicle shows in detail that he is a person with high goals in the public interest and does not spare the talent and strength to participate in the renovation of our first stage, to be a creative leader in a collective effort that changes the culture and the audience in Bulgaria, in the early 20th century."

In conclusion, I would like to express my positive YES – an assessment of the proposed work "Yavorov and the Theatre. Playwriting, Critique, Theatrical Activity". It meets all requirements for applied scientific value. I recommend to the distinguished scientific jury of the competition for defense of the thesis for the award of the scientific title "Doctor of Sciences" Prof. Dr. Miroslava Stefanova Kortenska.

Prof. Dr. Lubomir Garbev Member of the Jury:

30 - 9 - 2019
(Signature)